

POSTANOWIENIE

Dnia 3 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak

SSN Krzysztof Strzelczyk (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.
przeciwko A. B., obecnie T.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 3 kwietnia 2019 r.,
zażalenia pozwanej
na wyrok Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 września 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i pozostawia rozstrzygnięcie o
kosztach postępowania zażaleniowego do orzeczenia
kończącego postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 września 2017 r. Sąd Okręgowy w Ł. utrzymał w całości
w mocy nakaz zapłaty wydany dnia 23 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 2 lipca 2008 r. strony zawarły umowę
o kredyt hipoteczny waloryzowany kursem franka szwajcarskiego. Kwota kredytu
wyniosła 956.040,60 zł, tj. 474.155,92 franków szwajcarskich, przy czym
ostateczna kwota zobowiązania wyrażona we frankach miała zostać określona na
podstawie kursu kupna tej waluty z tabeli kursowej powodowego banku z dnia

i godziny uruchomienia kredytu. Oprocentowanie kredytu miało następować według zmiennej stopy procentowej, która w dniu zawarcia umowy wynosiła 3,68 % w stosunku rocznym. Wysokość zmiennej stopy procentowej została ustalona jako stawka bazowa LIBOR 3M z 29 maja 2008 r., powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę banku w wysokości 0,90%. Informacja na temat obowiązującego oprocentowania kredytu była podawana do wiadomości na stronie internetowej banku. O każdej zmianie oprocentowania kredytobiorca miał być również powiadamiany za pośrednictwem (...) Lini, sieci Internet oraz mailowo.

Splata kapitału wraz z odsetkami w uiszczanych co miesiąc ratach miała następować w terminach i kwotach określonych w harmonogramie spłat, stanowiącym integralną część umowy. Harmonogram spłat został sporządzony we frankach szwajcarskich. Raty miały być spłacane w walucie polskiej po uprzednim ich przeliczeniu według kursu sprzedaży franków szwajcarskich z tabeli kursowej kredytodawcy, obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50. W wypadku wcześniejszej spłaty całości kredytu lub raty bądź spłaty przekraczającej wysokość raty, kwota spłaty miała być przeliczana po kursie sprzedaży franka szwajcarskiego z tabeli kursowej kredytodawcy, obowiązującym na dzień i godzinę spłaty. Brak terminowej zapłaty raty lub prowizji, opłat i innych należności na rzecz powodowego banku dawał możliwość wypowiedzenia umowy o kredyt. Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni, liczonych od doręczenia wypowiedzenia kredytobiorcy.

W okresie od października 2011 r. do lutego 2015 r. zawarta między stronami umowa została pięciokrotnie aneksowana. Aneksiem zawartym w dniu 12 listopada 2014 r. powód zapewnił pozwanej możliwość dokonywania zmian waluty spłaty kredytu z waluty polskiej na walutę waloryzacji oraz z waluty waloryzacji na walutę polską w okresie obowiązywania umowy, przy czym dyspozycja zmiany waluty spłaty mogła dotyczyć jedynie rat wymagalnych po dniu zawarcia tego aneksu.

W dniu 11 października 2015 r. powód wezwał pozwaną do zapłaty zadłużenia wynikającego z umowy o kredyt hipoteczny w terminie tygodniowym od daty doręczenia wezwania. Pozwana otrzymała to wezwanie 23 października 2015 r. Wobec braku spłaty, pismem z 7 grudnia 2015 r. powód wypowiedział

pozwanej umowę kredytową i wezwał ją do zapłaty wymagalnych należności wynikających z tej umowy w łącznej wysokości 402.533,09 franków szwajcarskich w terminie tygodniowym od dnia doręczenia wezwania. Oświadczenie o wypowiedzeniu umowy zostało doręczone pozwanej 11 grudnia 2015 r.

W konsekwencji tak ustalonego stanu faktycznego Sąd Okręgowy uznał, iż osiã sporu pozostawały dwie kwestie - podnoszona przez pozwaną abuzywność postanowień umowy o kredyt hipoteczny oraz skuteczność oświadczenia powoda o wypowiedzeniu tej umowy w kontekście stwierdzenia pozwanej o dokonaniu przez nią znacznych nadpłat zobowiązania kredytowego. Sąd pierwszej instancji nie podzielił stanowiska pozwanej odnośnie abuzywności klauzul waloryzacyjnych, nieekwiwalentności zabezpieczenia spłaty kredytu, a także odnośnie braku udowodnienia roszczenia i z tych względów na podstawie art. 496 k.p.c. utrzymał w całości nakaz zapłaty z 23 marca 2016 r.

Na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 5 września 2018 r. uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Ł. i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny uznał za abuzywne postanowienia umowne dotyczące indeksacji spłat. Podejmując rozważania dotyczące zastosowania odpowiedniego mechanizmu waloryzacyjnego Sąd doszedł do wniosku, że powyższa operacja w wymiarze rachunkowym nie jest możliwa bez zasięgnięcia wiedzy specjalnej. Podkreślił, że pozwana złożyła już wcześniej wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, który jednak został oddalony. Dlatego zdaniem tego Sądu, konieczne jest przeprowadzenie tego dowodu, co pozwoli też Sądowi na prawidłową ocenę, czy wypowiedzenie umowy przez powodowy Bank znajdowało podstawę faktyczną i prawną. To doprowadziło Sąd do kolejnego wniosku, iż rozstrzygnięcie sprawy wymaga przeprowadzenia postępowania dowodowego w istocie w całości albowiem dotychczasowe dowody były przeprowadzone na okoliczności nieistotne dla rozstrzygnięcia. Z tych względów Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Pozwana A. B. wniosła zażalenie na kasatoryjny wyrok podnosząc naruszenie art. 386 § 1 i 4 k.p.c. oraz art. 232 zdanie pierwsze k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. i domagała się uchylenia tego wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Biorąc pod uwagę, że postępowanie apelacyjne, w warunkach obowiązującej w aktualnym porządku prawnym systemie apelacji pełnej, obejmuje merytoryczne rozpoznanie sprawy, sąd odwoławczy, kontynuując postępowanie przed sądem pierwszej instancji, rozpoznaje sprawę na nowo w sposób w zasadzie nieograniczony (art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c.). Sąd drugiej instancji dysponuje zatem - na równi z sądem pierwszej instancji - kompetencją w zakresie gromadzenia i oceny materiału procesowego (art. 382 k.p.c.) (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008 r., nr 6, poz. 55). Wobec tego nic nie stoi na przeszkodzie, aby w postępowaniu tym zostały dokonane czynności konieczne do uzupełnienia materiału procesowego w pożądanym przez Sąd Apelacyjny zakresie. Dotyczy to także dowodu, o którego przeprowadzenie ubiegała się wcześniej strona a w ocenie sądu odwoławczego wniosek dowodowy został bezpodstawnie oddalony. W takiej sytuacji Sąd Apelacyjny miał obowiązek stwierdzone wady postępowania usunąć przeprowadzając uzupełniające, w stosunku do już przeprowadzonego przez Sąd Rejonowy, postępowanie dowodowe. Poza koniecznością przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego Sąd Apelacyjny nałożył na Sąd pierwszej instancji obowiązki, które nie łączą się z uzupełnieniem dowodów ale polegają na analizie całości postanowień umownych pod kątem ich ewentualnej abuzywności i dopuszczalności wypowiedzenia umowy kredytowej.

Uchylenie zaskarżonego apelacją wyroku z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania z potrzeby przeprowadzenia postępowania dowodowego jest dopuszczalne, jak stanowi art. 386 § 4 k.p.c., tylko wówczas gdy zachodzi potrzeba przeprowadzenia tego postępowania w całości, a nie, jak to ma miejsce w badanej sprawie, w części, chociażby była to część znaczna. Uprawnienie sądu drugiej instancji do wydania orzeczenia kasatoryjnego w razie potrzeby przeprowadzenia postępowania dowodowego również w znacznej części art. 386

§ 4 k.p.c. przewidywał do dnia 1 lipca 2000 r., przepis ten uległ jednak zmianie w wyniku wejścia w życie ustawy z dnia 24 maja 2000 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz ustawy o komornikach sądowych i egzekucji (Dz. U. Nr 48, poz. 554). Obecnie więc takie uprawnienie sądowi drugiej instancji nie przysługuje.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

aj